

IN DIT NUMMER:

- Beeldimpressie van ERGO-jubileumfeest
- Vertrouwd gezicht bij de apotheek
- De rol van IT bij ERGO
- Een bezoek aan het laboratorium

ERGO groeit!

Het is een drukke tijd voor ERGO, waarin mijlpalen en vernieuwingen zich in rap tempo afwisselen. In oktober hebben we groots ons 25-jarig jubileum gevierd in het WTC, we werken momenteel keihard toe naar een nieuwe uitbreiding van ERGO, en ik schrijf deze column als opvolger van prof. Bert Hofman en als nieuwe onderzoeksleider van ERGO. Laat ik met het laatste beginnen.

Na 25 jaar lang hét wetenschappelijk gezicht van ERGO te zijn geweest, heeft prof. Hofman deze rol aan mij overgedragen. Prof. Hofman heeft een nieuwe functie aangenomen aan de prestigieuze Harvard University in Boston, VS, alwaar hij verder zal werken aan de wetenschappelijke ontwikkeling en verdieping van ons vakgebied: epidemiologisch onderzoek in grote populaties. Hij blijft

uiteraard betrokken bij het ERGO-onderzoek, maar zal dat op een afstand doen vanwege zijn verblijf in Boston. Wij zijn prof. Hofman erg dankbaar voor zijn ongelooflijke inzet voor ERGO en de belangrijke voorbeeldfunctie die hij heeft gehad voor de vele jonge onderzoekers. Voor mij is het een enorme eer en tegelijkertijd een uitdaging ERGO te mogen leiden, waar ik sinds 2001

betrokken ben bij het onderzoek naar dementie en beroerte. Ik kijk er erg naar uit om - samen met de andere onderzoekers, medewerkers en vooral met u, als deelnemer - de volgende stappen met ERGO te zetten.

Dit brengt mij meteen naar het tweede belangrijke onderwerp dat ik wil uitlichten: ERGO gaat groeien! Na de start in 1990 en de uitbreidingen in 2000 en 2005 wordt er dit voorjaar een volgende, nieuwe lichting van circa 7000 Ommoorders uitgenodigd om deel te nemen aan ERGO. Er zijn meerdere redenen voor deze uitbreiding. Met ERGO hebben we de afgelopen twee decennia vele doorbraken gehad, waardoor we nu naar steeds subtielere en complexere oorzaken van ziektes kunnen zoeken. Echter, dit brengt met zich mee dat wij grotere groepen mensen moeten onderzoeken om die subtiële en complexe oorzaken daadwerkelijk op te kunnen sporen en te ontrafelen. Een tweede belangrijke reden voor uitbreiding is dat we er meer en meer achterkomen dat processen, die bijdragen aan het ontwikkelen van ziekte op latere leeftijd, reeds op jongere leeftijd meetbaar zijn. Vandaar dat we alle inwoners van Ommoord die 40 jaar en ouder zijn en nog niet

eerder zijn benaderd, binnenkort gaan uitnodigen.

Het mag duidelijk zijn dat hoe meer mensen deelnemen aan ERGO, hoe beter wij de oorzaken van ziektes kunnen ontrafelen. ERGO heeft altijd kunnen bogen op een heel hoge participatie onder deelnemers – wereldwijd behoren wij wat dat betreft tot de absolute top – en ik hoop dan ook van harte dat iedereen die de ko-

mende maanden wordt uitgenodigd ook daadwerkelijk mee zal doen aan het ERGO-onderzoek!

Ik schreef aan het begin van dit stuk: het is een drukke tijd voor ERGO. Hier wil ik nu aan toevoegen: samen met u kunnen we ervoor zorgen dat we ook een mooie tijd tegemoet gaan met ERGO!

Dr. Arfan Ikram

Mevrouw Gret wordt in het zonnetje gezet

Tijdens haar bezoek aan het ERGO-centrum werd mevrouw Gret aangenaam verrast met een bos bloemen. Een paar keer per jaar zetten we een ERGO-deelnemer in het zonnetje. In het Gezondheidscentrum aan de Briandplaats is mevrouw Gret een oude bekende. Zij werkte – totdat ze met de VUT ging - 25 jaar bij de huisartsenpraktijk. Eerst als doktersassistente, later bij de boekhouding en administratie. “Ik heb altijd met zo veel plezier bij de huisartsen gewerkt”, vertelt ze stralend.

Eric Neeleman over de rol van IT binnen het ERGO-onderzoek

IT is onlosmakelijk verbonden met het ERGO-onderzoek. Sterker nog: zonder IT had ERGO niet kunnen bestaan. Want de onderzoeksgegevens van 15.000 ERGO-deelnemers staan in een grote database en elk jaar promoveren er onderzoekers dankzij die schat aan informatie. Binnen de afdeling Epidemiologie is Eric Neeleman verantwoordelijk voor de IT van zowel het ERGO als het Generation R onderzoek.

Begonnen als programmeur
De geboren en getogen Rotterdammer werkt al 26 jaar bij het Erasmus MC, voor de afdeling Epidemiologie. “Ik begon hier ooit als programmeur. Oorspronkelijk ben ik opgeleid tot onderwijzer, aan de pedagogische academie. Daar was destijds helemaal geen werk in te vinden. Het arbeidsbureau bood een professionele IT-opleiding aan en ik was direct enthousiast. Ik ging vervolgens aan de slag bij het Regionaal Steunpunt voor Onderwijs en Informatietechnologie. Met nog twee anderen ontwikkelde ik een pakket, een soort leerlingvolgsys-

teem, en dat werd een groot succes. Andere bedrijven vroegen of we iets soortgelijks wilden ontwikkelen en zo kwam ik terecht bij het rekencentrum van de TU Delft.

Blij met dit team
Op een gegeven moment werd ik via een vriend geattendeerd op een vacature bij het Erasmus MC, toen nog de faculteit geneeskunde van de EUR. Dat was in 1990, een jaar nadat het ERGO-onderzoek gestart was. Er moest nog van alles worden opgezet, dus veel deden we handmatig. Na een tijdje hadden we meer budget beschikbaar om de

IT te professionaliseren. Overigens met een team – 6 IT'ers voor ERGO en 4 IT'ers voor Generation R – waarbij vrijwel geen verloop is. Ik ben erg blij met dit team, met mijn collega's. We zijn ongelooflijk goed op elkaar ingespeeld en ik ben heel erg trots dat we met relatief weinig mensen zo'n groot internationaal gezondheidsonderzoek faciliteren.

Alles bewaren
We hebben voortdurend meer opslagcapaciteit en servers nodig voor al die onderzoeksdata. Kenmerkend voor een bevolkingsonderzoek is dat we alle data bewaren; er wordt niets weggegooid. De data die we verzamelen wordt steeds interessanter. De data wordt ook 'groter'. Daar bedoel ik mee dat we steeds meer opslagcapaciteit nodig hebben voor de beeldvormende technieken, zoals MRI-scans, en de genetische data. Wij zijn voortdurend aan het innoveren en digitaliseren om al die data nog efficiënter toeganke-

lijk te maken. De formulieren van ERGO-deelnemers zijn bijvoorbeeld voorzien van een unieke barcode. Wij hoeven alleen maar de barcode te scannen en het formulier wordt automatisch op de juiste plek in ons archiefsysteem opgeslagen.

Op zoek naar maatwerk
Het leukste aan mijn werk vind ik dat we problemen altijd zelf proberen op te lossen door nieuwe systemen te bedenken en te ontwikkelen. Telkens weer op zoek naar maatwerk. Blijkbaar doen wij dat zo goed, dat andere afdelingen van de Erasmus universiteit bij ons komen

kijken hoe we dat toch doen. Waar ik ook heel blij van word is dat ik, mede doordat ik in het ERGO-MT zit met de onderzoeksleiders, uit eerste hand weet hoe ERGO zich wil ontwikkelen en waar het voor nodig is. We doen IT-werk in een duidelijke context; we weten waar we het voor doen. Op die manier kunnen we IT projectmatig ontwikkelen en uitbouwen. Dat is echt heel anders dan wanneer je bij een puur IT-bedrijf zou werken. Maatschappelijke betrokkenheid en zingeving is voor mij dan ook belangrijk en zorgt er mede voor dat ik hier al 26 jaar met veel plezier werk.

Het belang van het voedingsonderzoek

Tijdens elke onderzoeksrunde ontvangt u de voedselvragenlijst. We realiseren ons dat het een flink pakket aan vragen is; zo pagina's wel te verstaan.

Heeft u de afgelopen maand een dieet gevolgd? Wie bereide de warme maaltijd? Hoe vaak at u de afgelopen maand brood, welke vleeswaren eet u? Hoe vaak eet u prei, doperwten, sperziebonen? En hoe vaak eet u dat in de zomer en in de winter? De vragen zijn behoorlijk gedetailleerd, tot de merknamen aan toe. Waarom willen de ERGO-onderzoekers dit allemaal weten?

Extreem belangrijk
Ester de Jonge, onderzoeker voeding & gezondheid: “We realiseren ons dat het veel vragen zijn en veel tijd in beslag neemt. Maar de antwoorden zijn extreem belangrijk. Voor allerlei vraagstellingen die we hebben over gezond ouder worden, kunnen we deze vragenlijsten gebruiken. De relaties tussen voedselinname en uiteenlopende ziekten – zoals diabetes, hart- en vaatziekten, osteoporose en ziektes van het afweersysteem – zijn heel belangrijk.

Trots op ERGO
“ERGO leerde ik pas kennen toen ik hier kwam werken. Projectleider dokter Heeringa kwam ERGO toelichten aan ons, toen wij hier net werkten en inmiddels komt ERGO natuurlijk regelmatig voorbij in de praktijk. Zo ontzettend veel patiënten nemen deel aan het ERGO-onderzoek, wat ik ongelooflijk bewonder. Ondanks dat ik alleen maar vanaf de zijlijn te maken heb met ERGO, ben ik er echt trots op dat dit in Omnoord plaatsvindt en zo veel internationale bekendheid heeft.”

zoeksleider haalt informatie uit de voedselvragenlijsten voor zijn of haar specialisme.”

Hoge botdichtheid
“Ik ben vooral nieuwsgierig naar het verschil in eetpatronen tussen vroeger en nu”, vervolgt de jonge promovendus. “Om voeding is zo vreselijk veel te doen. Mijn generatie krijgt te horen dat veel aardappelen eten niet goed is. Terwijl uit het onderzoek bij de oudste ERGO-groep is gebleken dat deze mensen een hele hoge botdichtheid hebben. De traditionele eetpatronen met bijvoorbeeld veel aardappelen, vlees, boter en margarine waren misschien helemaal niet zo slecht?”

ERGO-jong
Ester vervolgt: “We gaan het ontdekken; in de jongste ERGO-groep worden nu nieuwe eetpatronen onderzocht. Daarom zijn er vragen toegevoegd over het gebruik van supplementen. Twintig jaar geleden was dat nog minder aan de orde. En de vragen over vissoorten zijn enorm uitgebreid; vroeger had je de keuze uit drie soorten vis, nu is het een hele waslijst.”

Wat is nou écht gezond?
“We gaan de uitkomsten van de vragenlijsten tussen de oudste ERGO-groep en de jongste ERGO-groep met elkaar vergelijken, de eetpatronen van vroeger en nu. Dan zullen we mogelijk ontdekken wat er nou écht voor kan zorgen dat u gezond oud wordt!”

Een beeldverslag van het ERGO-jubileumcongres

Op zaterdag 31 oktober 2015 vierden we het 25-jarig jubileum van het ERGO-onderzoek. In het Rotterdamse World Trade Center luisterden bijna 900 ERGO-deelnemers naar de interessante presentaties van de onderzoekers. Ook werden er actief vragen gesteld tijdens de forumdiscussies onder leiding van Yvonne Nesselaar (bekend van het gezondheidsprogramma VitamineR op radio Rijnmond).

Prof. Hofman deelde het prachtige jubileummagazine uit aan de deelnemers die hieraan hebben meegewerkt en inmiddels heeft u dit magazine allemaal thuis ontvangen.

Blik terug en geniet van het beeldverslag van deze feestelijke en informatieve ERGO-dag.

DE HUISARTS

Huisarts Van der Bijl:

“Familiegeneeskunde heb ik altijd het leukst gevonden”

In deze ERGO Nieuwsbrief maken we kennis met huisarts Van der Bijl. Nadat dokter Remmerswaal in januari 2012 de praktijk overnam van dokter Bras, nam Richard van der Bijl in april 2014 de praktijk over van dokter Mooij, die evenals dokter Bras met pensioen ging. Sindsdien runnen zij samen huisartsenpraktijk Hessedok aan de Sinclair Lewisplaats, naast winkelcentrum Hesseplaats.

Richard van der Bijl verruilde de hoofdstad voor Berkel en Rodenrijs nadat hij zijn geneeskundestudie aan de Vrije Universiteit en de huisartsenopleiding in het AMC had afgerond. In Berkel woont hij met zijn vrouw en twee kinderen van 3 en 5 jaar. “Inmiddels ben ik best een beetje een Feyenoorder geworden hoor”, begint dokter Van der Bijl te vertellen. “Ik heb het in Berkel enorm naar mijn zin en in deze praktijk in Omnoord is het ook erg fijn werken. Ik geniet ervan om meerdere generaties in mijn praktijk te ontvangen en ik kan het altijd goed vinden met ouderen.”

Kinderdroom
Hij wist al dat hij arts wilde worden toen hij op zijn 12e een blinde darmontsteking kreeg. “Na mijn studie twijfelde ik tussen internist, kinderarts en huisarts. Familiegeneeskunde heb ik altijd het leukst gevonden; dat ik een heel gezin zie opgroeien en dat ik er kan zijn voor

mensen gedurende hun hele levensloop. Vandaar mijn keuze voor huisartsgeneeskunde.”

Het loopt gesmeerd
“Voor mijn huisartsopleiding heb ik werkervaring opgedaan met mensen met een verstandelijke beperking en eerder op een toen nog bestaande eerste hulp van het Zeeziekenhuis in IJmuiden. Voordat ik hier begon in de Hessedok, werkte ik een paar jaar als waarnemend arts bij een huisartsenpraktijk in Bergschenhoek. Samen met Maaike Remmerswaal hebben we de afgelopen vier jaar behoorlijk geïnnoveerd in de praktijk, zoals de spreekkamers, nieuwe computers, telefooncentrale en website. Het loopt gesmeerd, we springen ook voor elkaar in doordat we nu allebei nog vier dagen werken zolang de kinderen klein zijn. Ik

ben wel gerust dat er weinig verloop is geweest in de praktijk, na de pensionering van dokter Bras en dokter Mooij. We hebben 1850 patiënten per praktijk. Dat is niet mis voor deze toch wat oudere populatie met meer zorgbehoefte.”

Trots op ERGO
“ERGO leerde ik pas kennen toen ik hier kwam werken. Projectleider dokter Heeringa kwam ERGO toelichten aan ons, toen wij hier net werkten en inmiddels komt ERGO natuurlijk regelmatig voorbij in de praktijk. Zo ontzettend veel patiënten nemen deel aan het ERGO-onderzoek, wat ik ongelooflijk bewonder. Ondanks dat ik alleen maar vanaf de zijlijn te maken heb met ERGO, ben ik er echt trots op dat dit in Omnoord plaatsvindt en zo veel internationale bekendheid heeft.”

Onderzoek naar plaquebloedingen in de halsslagaders

Mariana Selwaness promoveerde binnen ERGO op een onderzoek naar plaquebloedingen en aderverkalking in de halsslagaders. Iemand met plaquebloedingen in de halsslagader heeft minimaal drie keer zo veel kans op het krijgen van een beroerte.

snel. Ik was benieuwd of er een biologische verklaring is voor deze asymmetrische verdeling. Mijn onderzoek naar de halsslagaders toonde toen aan dat er aan de linkerzijde meer plaquebloedingen ontstaan dan aan de rechterzijde. Aan de linkerkant wordt het bloed vanuit het hart via de aortaboog direct naar de linker halsslagader gepompt, terwijl het aan de rechterzijde eerst via het rechter sleutelbeenvat gaat en dan pas naar de rechterhalsslagader. Links is de druk dus hoger dan rechts."

De invloed van aderverkalking
"Aderverkalking is een ziekte die kan leiden tot een herseninfarct of een hartinfarct. We vroegen ons daarom af of de halsslagaders van deelnemers met een herseninfarct verschillen van de halsslagaders van de deelnemers met een hartinfarct. In deze ERGO-groep ontdekten we twee dingen:
- mensen die in het verleden een hartinfarct hebben gehad, hebben een dikkere vaatwand;
- mensen die in het verleden een herseninfarct hebben gehad, hebben meer plaquebloedingen.

De samenstelling van de aderverkalking is meer bepalend voor het krijgen van herseninfarcten. Van de 1731 ERGO-deelnemers die ik heb onderzocht, hadden 105 mensen een herseninfarct doorgemaakt en 199 mensen hadden een hartinfarct doorgemaakt."

Nauwkeurig meten
"Omdat het belangrijk is dat we dit in de toekomst goed kunnen voorspellen, hebben we software ontwikkeld om plaquebloedingen nauwkeurig te kunnen meten. Gelukkig is een plaquebloeding op de MRI-scan goed zichtbaar, het geeft een heel hoog wit signaal, zoals te zien op de voorkant van mijn promotieboekje."

Hoe snel groeit plaquebloeding?
"Plaquebloedingen blijven lang in de halsslagaders aanwezig. Wij weten niet of dit komt doordat ons lichaam niet goed in staat is om de plaque uit zichzelf op te ruimen of doordat er herhaaldelijk nieuwe plaquebloedingen ontstaan. Bij 200 ERGO-deelnemers hebben we daarom uitgezocht wat er gebeurt met de omvang van de plaquebloeding na 1 jaar; de plaquebloeding bleek in de meeste gevallen min of meer dezelfde omvang te houden of was enigszins gegroeid."

Toekomst
"Dit onderzoek naar plaquebloedingen is nog heel nieuw, dus de behandelrichtlijnen zijn daar nog niet op aangepast. We zullen in de toekomst hopelijk meemaken welke gevolgen deze bevindingen zullen hebben ten aanzien van nieuwe preventieve maatregelen. Ik vind het belangrijk om met mijn onderzoeksprojecten dichtbij de patiënten te blijven, en datgene uit te zoeken wat voor hen relevant is."

In gesprek met ERGO-deelnemer John Mooij

ERGO-deelnemer John Mooij is wel een hele speciale deelnemer. Tot april 2014 was hij namelijk huisarts in Ommoord, de voorganger van dokter Van der Bijl. Het was voor hem ondenkbaar om niet mee te doen aan ERGO.

"Toch vind ik de testen op het onderzoekscentrum altijd wel weer spannend, omdat ik natuurlijk goed wil scoren, zeker bij de geheugentest", lacht John Mooij. "Maar tot nu toe is het resultaat altijd geruststellend geweest. Via mijn schoonzoon ben ik overigens ook met het ERGO-onderzoek verbonden. De man van mijn oudste dochter doet namelijk genetisch onderzoek naar dementie, bij ERGO. Hij gaat hierop promoveren. Hij is een half jaar geleden in Philadelphia geweest om samen te werken met een ander groot dementie-onderzoek. Mijn vrouw en ik hebben ze toen nog opgezocht. Mijn oudste dochter treedt in mijn voetsporen, zij is net klaar met de huisartsenopleiding."

maar er was geen werk in te krijgen. Destijds waren veel artsen werkloos. Ik liep een tijdje met mijn ziel onder m'n arm totdat ik me realiseerde dat ik het werken op de polikliniek in Kenia erg leuk vond. Zo besloot ik om huisarts te worden. En ik heb er nooit spijt van gehad. Samen met dokter Bras had ik de praktijk Hessedok. Ik heb een langdurige band opgebouwd met mijn patiënten, 35 jaar geschiedenis met elkaar gedeeld, met al die gezinnen. Dat vond ik het mooiste aan mijn werk."

De cirkel rond
Hij wilde na zijn pensioen de cirkel rond maken; zijn arts loopbaan begon in Kenia, dus na zijn pensioen wilde hij terug naar Kenia. Met zijn hele gezin maakte hij vorig jaar een rondreis door Afrika en bezocht hij ook weer de kliniek waar hij na zijn artsexamen had gewerkt. "Ik wilde wel indruk maken op mijn gezin, dus ik had daarvoor een cursus Swahili gevolgd aan de Vrije Universiteit. Dat kwam goed van pas. Na die prachtige reis ben ik in mijn eentje nog een keer teruggegaan naar Kenia om 5 weken mee te werken aan een onderzoek naar hoge bloeddruk en suikerziekte. Het lijkt daar heel veel voor te komen, vooral bij mensen waar je het niet bij verwacht. Veel mensen hebben een fors ondergewicht, soms wegen ze maar rond de 40 kg. De oorzaak van suikerziekte en hoge bloeddruk is vaak niet bekend, misschien speelt het eenzijdige voedsel – het hoofdvoedsel is maïsapp – een rol. Als ze groente eten gaat daar meestal een Maggiblokje in, dus hoog zoutgebruik kan ook een rol spelen. Verder zijn er zo weinig gegevens over de voorgeschiedenis van de mensen, vaak weten ze niet eens hoe oud ze zijn. Als er maar een fractie van de inspanningen van het ERGO-onderzoek daar in Afrika zou plaatsvinden, dat zou al super zijn. Het verschil tussen hier en daar is echt bizar.

Sportleraar of arts?
We gaan even terug in de tijd. Hij studeerde geneeskunde in Amsterdam. "Dat was in eerste instantie niet de bedoeling hoor. Mijn vader was bakker en riep zijn hele leven dat hij liever sportleraar had willen worden. Ik wilde denk ik zijn wens vervullen dus ging naar de Academie voor Lichamelijke Opvoeding. Daar bleek dat ik nog te jong voor te zijn, voor zo'n zware opleiding. Bovendien werd mijn belangstelling voor geneeskunde toen gewekt; na 2 jaar ben ik overstapt naar geneeskunde.

Na mijn artsexamen wilde ik mij liever nuttig maken in ontwikkelingslanden dan dat ik in militaire dienst ging. Daarom volgde ik de 2-jarige opleiding voor tropenarts en werkte daarna ruim 3 jaar in Kenia. Toen ik terugkwam uit Kenia wilde ik de opleiding voor gynaecoloog gaan doen,

Een vertrouwd gezicht bij Mediq Apotheek Ommoord

Als ik de Mediq apotheek aan de Marshallweg in Ommoord bezoek, kijk ik mijn ogen uit; zo modern ingericht, ruim opgezet, privébalies, medicijnkluisjes, een leestafel, een kinderhoek, en achter de balie een robot die alle medicatie in de juiste volgorde, in het juiste schap zet. Ik heb een afspraak met een vertrouwd gezicht voor veel Ommoorders: Marja Brummer, beherend apotheker van deze vestiging, al sinds 1988.

Er zijn vier apotheken in Ommoord: de Briandapotheek, Mediq Apotheek De Binnenhof, Mediq Apotheek Hesseplaats en Mediq Apotheek Ommoord, waar ik nu een bezoek aan breng. Veel Mediq, valt mij op. “Dat klopt”, vertelt apotheker Marja Brummer. “De drie Mediq apotheken zijn altijd van één eigenaar geweest. In 2001 zijn we overgenomen door OPG / Mediveen en in 2005 is apotheek Ommoord verbouwd tot de eerste Mediq apotheek in Nederland. Het is prachtig ingericht, we hebben geen echte toonbank meer, maar werken met sta- en zitbalies

waar klanten meer privacy hebben en wij echt persoonlijk contact hebben met onze klanten.”

Hoe kwam u op het idee om farmacie te gaan studeren?

“Waarschijnlijk doordat mijn moeder vroeger apothekersassistente was. Ik twijfelde tussen diëtiste en apotheker en weet niet meer precies wat de doorslag gaf. In Leiden heb ik een geweldige studententijd gehad, veel vriendinnen uit die tijd zie ik nog steeds. Dat is toch bijzonder? Na mijn studie ging ik samenwonen met mijn huidige man, in Zoeter-

meer, want hij werkte in Den Haag. Ik kon een baan krijgen, wat destijds niet zo eenvoudig was, bij een apotheek in Hulst. Ja, je hoort het goed, in Zeeuws-Vlaanderen. Dat was geweldig om mijn eerste werkervaring op te doen, maar de reisafstand was enorm. Na anderhalf jaar vernam ik dat er een vacature was bij een apotheek in Barendrecht, daar heb ik op gesolliciteerd en werkte ik drieënhalf jaar. Totdat ik hoorde van de vacature hier. En nu ben ik 28 jaar verder”, lacht Marja.

Van dorpen als Hulst en Barendrecht, naar Rotterdam?

“Oh, dat valt wel mee; Ommoord is net een dorp. Ik houd van de interactie met mensen en ben voor veel klanten een vertrouwd gezicht hier. Bovendien is er in apothekersland ook ongelooflijk veel veranderd. Kijk alleen al naar de IT-ontwikkelingen

sche bepalingen maar sinds 1995 doen we dit niet meer, we zijn een echt een genetisch laboratorium geworden.”

Gaat er wel eens iets mis?

“We hebben 24-uur bereikbaarheidsdienst, we zijn met z’n vieren. De temperatuurmelding van de vrieskisten is gekoppeld aan onze smartphones. Als er iets misgaat met de temperatuur van de vriezers, krijgen wij automatisch een melding via sms. Degene die bereikbaarheidsdienst heeft, gaat dan direct naar het lab om te checken wat er aan de hand is. Uiteraard hebben we hier een heel protocol voor. We hebben altijd 1 extra lege vriezer staan en in het ergste geval moeten we dan alle rekjes met buisjes overhevelen naar de andere vriezer, totdat de monteur is geweest. Het is wel opvallend dat, als het mis gaat, het altijd in het weekend of met Kerstmis gebeurt”, lacht Jeannette.

Wat zorgt ervoor dat je hier nog steeds werkt?

“Ik heb de afgelopen 33 jaar voor veel verschillende onderzoeksprojecten gewerkt. Die diversiteit vind ik erg leuk. Bovendien vind ik het mooi om te zien hoe dit lab een belangrijke schakel vormt tussen het ERGO-centrum - waar de ERGO deelnemers bloed laten afnemen en urine inleveren - en de onderzoekers die bij ons hier materiaal opvragen voor lab-bepalingen voor hun onderzoek. Wij zorgen ervoor dat het materiaal dat de onderzoekers aanvragen naar de laboratoria verstuurd worden waar de lab-bepalingen worden gedaan. Dit kan in het Erasmus MC zijn, maar ook ergens anders in Nederland, of buiten Nederland. En achteraf, als alles weer terugkomt, zorgen we ervoor dat het materiaal weer goed wordt opgeslagen in de vriezers. De internationale sfeer en samenwerkingen maken mij er iedere dag van bewust dat ik bijdraag aan een grootschalig onderzoek dat veel voor de wereld betekent.”

en de interactie met de ziektekostenverzekeraars. Niet altijd even leuk, maar het geeft wel voldoening als je je zaken weer op de rit krijgt en efficiënt werkt. Vroeger hadden we nog nacht- en weekenddiensten, dat is voor deze regio allemaal overgenomen door de Regioapotheek in het IJsselland ziekenhuis.

In welk opzicht heeft u met ERGO te maken?

“Op zich niet zo heel veel; soms komen ERGO-medewerkers hier langs om de klanten die ERGO-deelnemer zijn te ‘labelen’; dat is een handeling in de computer. En de apothekers en huisartsen in Ommoord hebben zes keer per jaar overleg met elkaar. Daar staat het ERGO-onderzoek natuurlijk weleens op de agenda. Aan overleg hecht ik veel waarde, omdat we met elkaar de verantwoordelijkheid voelen voor de gezondheid van de bewoners in Ommoord. Doordat we elkaar inmiddels goed kennen, bellen we ook veel gemakkelijker met vragen over patiënten en recepten. Die samenwerking is zo veel waard. Bovendien ben ik persoon-

lijk geïnteresseerd in het ERGO-onderzoek. Ik heb het jubileumcongres bezocht in oktober en ik heb genoten van de interessante sprekers en onderzoeksresultaten!

Bent u bewust bezig met gezond ouder worden?

Jazeker! Tot een jaar geleden werkte ik fulltime, en meer. Daar ben ik mee gestopt. Ik heb me gerealiseerd dat het leven meer te bieden heeft dan werken. Er is een collega bij gekomen en nu werk ik drie dagen per week. Heerlijk! Ik heb nu tijd om te golfen, te lezen, uitgebreid te koken en meer buiten te zijn. Ik woon in Berkel en Rodenrijs en ik geniet ervan om te wandelen in de omgeving. In die zin ben ik dus zeker wel bezig met bewust gezond leven, maar ik ben geen gezondheidsfreak, ik houd ook van een glas wijn. Ik heb altijd met veel plezier fulltime gewerkt, maar geniet nu volop van de rust die er voor teruggekomen is sinds ik drie dagen per week werk. En bij droog weer fiets ik lekker van Berkel naar Ommoord!”

“Ik vind het belangrijk dat het lab loopt als een geoliede machine”

De lift van de oude faculteitstoren van het Erasmus MC brengt mij naar de 22e etage, naar het laboratorium van de afdeling Epidemiologie. Helemaal achterin het lab ontdek ik een klein kantoortje waar ik Jeannette Vergeer ontmoet, het hoofd laboratorium genetische epidemiologie.

“40 Vrieskisten staan hier, met daarin 1.920.000 buisjes bloed, waarvan ruim driekwart van ERGO-deelnemers”, vertelt Jeannette vol trots. “En wat hier in de vriezers staat, staat per materiaal, per doosje precies geregistreerd in de computer. Zo kan ik alles terugvinden. Als een onderzoeker mij vraagt om buisjes voor bepaalde lab-bepalingen aan te leveren, kan ik dat direct opzoeken en aanleveren. Precisie is belangrijk in dit vak. Ik vind het dan ook belangrijk dat het lab loopt als een geoliede machine, daar voel ik me verantwoordelijk voor.”

Wie is Jeannette Vergeer?

“Ik ben 53 jaar, werk al 33 jaar in dit laboratorium, ben bijna 26 jaar getrouwd en moeder van twee grote dochters van 22 en 19 jaar. Ik woon

in Bergschenhoek en probeer zo veel mogelijk op de fiets naar mijn werk te gaan. ‘s Winters ontbreekt het me nog weleens aan discipline.”

Hoe werkt dit lab samen met het ERGO-centrum?

“Op het ERGO-centrum in Ommoord nemen we bloed af en leveren de deelnemers urine in. Daarna wordt een deel van het materiaal verwerkt en ingevroren en het bloedbeeld, zoals Hb, bepaald van de ERGO-deelnemer. Hier in het grote lab in het Erasmus MC doen we de isolaties van DNA, RNA en cellen. Ook wordt al het ingevroren materiaal in de vriezers in een bepaalde volgorde opgeslagen en ingevoerd in de computer. Dat is zeer gedetailleerd en nauwkeurig werk. Vroeger deden we nog klini-

ERGO IN HET NIEUWS

Miniatuur brein op chip moet meer zicht geven op Alzheimer
Telegraaf, BNR, Radio 1, Elsevier - 29 september 2015

Rotterdamers maken wereldbevolking gezond ouder
AD, NOS Radio 1, NOS Journaal, TV Een Vandaag, TV Max Hallo Nederland, regionale edities, Belgische kranten, enz. - 27 oktober 2015

Specials n.a.v. ERGO jubileum, Rotterdamers maken wereldbevolking gezond ouder:
- AD Slaaponderzoek - 27 oktober 2015
- AD Looppatroon dementie - 29 oktober 2015
- AD Huidkankeronderzoek - 31 oktober 2015

Eén op de drie Nederlanders krijgt diabetes
Alle landelijke dagbladen, regionale edities, nieuwsuitzendingen op radio en TV, enz. - 11 november 2015

Micro-herauten van onheil
Elsevier - 23 januari 2016

Medische biologie: patiënt onderzoekt eigen familieziekte
De Volkskrant - 23 januari 2016

Het afgelopen jaar zijn ERGO-onderzoekers en resultaten van het ERGO-onderzoek ongelooflijk veel in de media geweest. De Nederlandse en Vlaamse kranten, tv-, radioprogramma's en vakbladen hebben veel gepubliceerd over ERGO en onderzoeken waar ERGO bij betrokken is. Hieronder vindt u per onderwerp een selectie van de publicaties in verschillende Nederlandse en enkele buitenlandse media.

Dik worden zit tussen de oren
De Volkskrant, De Morgen (Belgische krant) - 12 februari 2015

Derde van hoog bijziende werknemers blind vóór pensioen
NRC, NRC Next, Radio 1 Tros Nieuwsshow, TV NOS op 3, De Standaard, Het Nieuwsblad (Belgische kranten) - 15 juni 2015

Dementie bij derde van patiënten te voorkomen
Alle landelijke dagbladen, regionale edities, nieuwsuitzendingen op radio en TV, Belgische en Duitse kranten, enz. - 21 juni 2015

Colofon

ERGO Nieuws is een uitgave van het Erasmus MC, afdeling Epidemiologie en verschijnt twee keer per jaar in een oplage van 7000 stuks. ERGO Nieuws wordt gestuurd naar alle ERGO-deelnemers, -medewerkers, huisartsen en woonzorgcentra.
www.ergo-onderzoek.nl

Hoofredactie

Marije van den Bovenkamp,
Schrijfinz.com

Eindredactie

Jan Heeringa, Erasmus MC

Redactieteam

Jolande Verkroost-van Heemst, Anneke Korving,
Erasmus MC

Fotografie

Tom Pilzecker, Leven Willemse

Vormgeving

Pressure Line, Rotterdam

Drukwerk

Grafisch Kralingen